

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru economii numai 4 cor. pe an.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscrisuri nu se redau.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă cu prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

LIBERTATEA

Criza.

Sedința revoltată a dietei. — Primirea noului guvern. — Votarea neîncrederii față de el. — Oprirea lui de a folosi averea țării, de a aduna dări și soldați! — Oprești poruncite chiar Maiestății Sale Monarhului!

Buba politică din Pesta e în plină coacere, e buboi de-a binele.

Nici o rază de lumină. Beznă și turbureală încă tot mai groasă.

Noul guvern alui Fejerváry e obiectul de dispreț al opoziției aliate, și puțini ar dori să fie în pielea lui.

Mercuri el s'a infățșat în dietă. Kossuthiștii i-au vestit dinainte, că îndată ce pășeste în dietă, îi votează neîncredere, în urma căreia el nu mai are forma constituțională recerută de legile țării, căci numai un guvern care are încrederea dietei, poate conduce țara. Fejervári a fost pregătit la asta, și unele ziare spun, că el după-ace primește votul de neîncredere, își dă abdicarea în mâinile Maestății Sale, iar M. Sa nu i-o primește, și așa apoi conduce el mai departe trebile țării, în felul cum le-a condus și Tisza din Februar până acum la înlocuirea cu Fejervári.

Cum Kossuthiștii au ajuns la putere în dietă, ei și-au ales președinte al dietei dintre ei și intendantul (mai marele) casei. Când s'a schimbat guvernul, apoi pe miniștri cei noi, acest mai mare veghetor peste dietă (intendantul) îi conduce când pășesc înția dată în sală; el îi prezintă. Față cu guvernul Fejerváry, noul intendant Ioan Tóth s'a purtat pe sus de tot: N'a voit să-l conducă în dietă, nerecunoscându-l deloc ca guvern.

Sedința.

Prezentarea guvernului.

Când pe o ușe din dreapta a intrat în dietă Fejerváry urmat de soții săi, zeci de voci din băncile kossuthiște l-au primit cu vorbe de: „om de nimic!“ „ticălos!“

Președintele a făcut liniște. Ministrul a dat președintelui hirtia Maestății Sale prin care denumește noul guvern. Un notar cetește hirtia. Kossuth să ridice să vorbească. Dar Fejerváry ia el cuvântul. Și cum miniștrii au *ori-când* drept a întrerupe pe alți vorbitori și a vorbi ei, — a vorbit Fejerváry, spunându-și programul său, că el nu vrea decât scurt timp să conducă trebile, până să poate forma noul guvern din partidele aliate aflătoare în majoritate. Stă în afară de partide, etc. Apoi s'a pus jos. Opoziția a izbucnit în fel și fel de zbiertări și înjurături la adresa lui și a soților săi în numele cărora a vorbit.

Atunci, în mijlocul zgomotului Fejerváry s'a ridicat de nou și a predat președintelui o nouă hirtie a M. Sale Domnitorului.

Toți au știut îndată și a știut-o și președintele, că aceasta nu poate fi alta, decât hirtia prin care M. Sa trimite pe deputați acasă, închide dieta, până la zile mai pacifice. Și dieta trimisă din ordinul Domnitorului, nu-și mai poate începe dezbaterile până nu o conchiamă tot M. Sa.

Văzând că prin aceasta ar fi arși, că Fejerváry ar avea toate formele de guvern constituțional, căci dietei s'a prezentat și apoi dieta n'a avut timp

a-i vota neîncredere, — și președintele (kossuthist și el) și tabera coaliției a făcut și mai mare scandal. Președintele a spus, că nu mai cetește a doua hirtie a M. Sale până nu trec peste dezbaterile celei dintii. Până nu-și spun părerea asupra numirii făcute prin ea și o iau la cunoștință, apoi să mai vie altceva la rind.

Fejerváry s'a provocat la obiceiurile dietei, că dacă sosește o scrisoare a Domnitorului către dietă, *orice dezbateri să întrerupe îndată* și să cetește cea poruncă preafinală. Așa să fie și acum! Altfel va fi vătămât Maiestatea Sa, etc.

A vorbit și Tisza în același înțeles, ba și Andrásy Gyula, deși în coaliție și el, a cerut și el ca să se dea numai decît cetire hirtiei a doua a Capului încoronat!

N'a plătit nimic. Președintele n'a deschis hirtia a doua, ci a dat drumul la vorbitori asupra celei dintii.

Guvernul ese din dietă.

Atunci ministrul Fejerváry și soții s'au ridicat din scaune și declarînd că: la atari sedințe ce vatămă drepturile capului încoronat, ei nu stau de față, — au eșit afară din sală, în mijlocul huiduielilor, sudalmelor și zbiertelilor deputaților. Vorbe ca: mișei, vânzători, lingăii Vienei, ticăloși, oameni de nimic, — zburau prin sală ca gloanțe arzătoare asupra capului ministrilor ce eșiau.

S'a început apoi băsada în dragă voe. Kossuth a propus vot de neîncredere față cu noul guvern numit de Rege. Kossuthiștii l-au aplaudat.

Clubul naționalist.

Deputații naționaliști (Români, Slovaci, Sirbi) s'au înțeles, precum raportează ziarele din Pesta, ca să-și spună și ei, în numele popoarelor lor, cuvîntul față cu noul guvern.

Fiind-că nici acesta, ca și guvernul dinaintea lui, nu ne aduce nici o nădejde de mai bine, nu ne pune în vedere nici o schimbare în spre bine a soții, — ei îl primesc cu neîncredere și pe acest guvern.

Dar' ca nu cumva kossuthiștii să creadă că prin aceasta deputații noștri țin cu ei, care încă primesc cu neîncredere pe același guvern, — exprimă deja în cuvîntul față de guvern, că nu au mai bune păreri nici față de kossuthiști; prin votul de neîncredere față cu guvernul, nu votează de loc încredere zvăpăiatelor guri de bălaur kossuthiste.

În numele clubului naționalist a vorbit deputatul **Dr. Aurel Novac**.

Dsa a zis cum următoarele:

»Partidul dietal naționalist nu are încredere în noul guvern. Și anume n'avem încredere în guvern întii pentru aceea, căci nu e guvern parlamentar; dar' n'avem nici pentru aceea, căci declarația cu care s'a prezentat aici guvernul, nu ne dă nici un punct de razim la nădejdea, că el ar fi pregătitorul unor astfel de stări adevărate constituționale, după cari partea cea mai mare a populațiunii, durere, așteaptă în zadar de mai mult de jumătate de veac...

O voce (din stînga, dela kossuthiști): Nu-i drept! (Zgomot).

Dr. Novacu: ...anume după constituționalismul cel nefalsificat întemeiat pe adevărata libertate și egală îndreptățire a tuturor!

În deplină constiință a faptului, că realizarea programului partidelor aliate,

nu numai că nu va ajuta dezvoltarea iubirii și buneiînțelegeri frățești între popoarele din țeară — interes, contra căruia partidul liberal (cel căzut) și așa mult a greșit — ci din potrivă, va produce adîncă amărăciune la naționalitățile cele atacate fără nici o lipsă, în cele mai sfinte interese ale lor, (Așa-i, așa-i! aproabă băncile din mijloc, din urmă), — de aceea partidul naționalist dietal, ia cu adîncă durere la cunoștință această întrerupere a vieții constituționale, cu urmări ce nu să pot socoti, și are mari temeri de urmările ce vor veni față cu țara, cu patria, de zguduirile și pagubele pecari le trage după sine direcțiunea soviniștă potențată până la extrem.

Declarăm mai departe, că adevărata constituționalism, care nu poate să servească nici interese de partid, nici de clasă, nici de neam, suntem gata a-l apăra și noi contra ori-cărui atac! (Aprobări pe băncile din mijloc, dinapoi, unde stau deputații naționaliști. Zgomot).

După Dr. Novac, s'a ridicat contele **St. Tisza** și a propus și el, în numele partidului liberal, neîncredere noului guvern, dar cu cuvinte mai puțin aspre ca cele ale kossuthiștilor.

S'a pus apoi chestia la vot. Majoritatea dietei a primit votul de neîncredere propus de Kossuth și așa asupra motiunii lui Tisza și Dr. Novac, n'a mai ajuns lucrul la votare.

Închiderea dietei.

S'a cetit acum și hirtia a doua a Regelui, prin care dieta să închide până în 15 Septembrie.

Atunci Bánffy a propus ca dieta să-și spună cuvîntul în formă de hotărîre, față de această închidere silnică a ei. Și a propus, și dieta a primit de-a să hotărîrea, că:

1. Inchiderea aceasta a dietei o socotesc de contrară a constituțiunii.

2. Declară că darea nevatată de dietă și recruții, cari încă n'au fost votați pe ast-an, — nu e iertat să se strîngă!

3. Nu e iertat nimăunii (deci noilor miniștri) a încheia contractele economice cu țările vecine, cari ar fi a să renoi acum.

4. Stabilirea *quotei* de dare pentru treburile comune ale Monarhiei, nu e iertat să se hotărască nici cu votul M. Sale (ceea ce până aci să făcea, avînd M. Sa drept la aceasta!)

5. Declară de nelegală orice dare de bani din visteria țerii pentru trebuințele comune ale Împărăției (diplomația, armata, etc.) Dacă miniștrii de acum ar da totuși bani pentru aceste scopuri, vor fi făcuți răspunzători cu averile și persoanele lor!

6. Provoacă congregațiile (comitatelor) să nu spriginească pe noul guvern în nimic!

Care va să zică: o rupere grea între Domnitori și majoritatea dietei, ca corporațiune ce reprezintă voința țării.

Ce va urma după aceasta, știe sfîntul numai. La bine anevoe pot duce aceste încăierări între Domnitor și supușii săi nesupunători. E în felul său o mică detronare, cu vorba și pe hirtie, a Domnitorului, căci i-să tăgăduiesc drepturi pe cari le are și le-a practizat cînd a voit, în timpul domniei Sale.

Dreptul limbei române

apărat cu bărbăție de avocații noștri.

Patrusprezece avocați români au înaintat la comitetul camerei advocațiale dela Arad, recursul și protestul de mai jos, plin de bărbăție și dovedind brave inimi românești!

Comitetul camerei advocațiale din Arad, a adus adevărată de curînd pușcata hotărîre, prin care oprește pe avocații nemaghiari (aproape numai Români) de pe teritoriul acestei camere, de a mai pune pe tăblițele lor din stradă ori pe sigilele lor, pe epistolele lor, sau ori unde să pune *firma* lor, i-a oprit a mai pune firma în altă limbă, decît *curat ungrește*, deci să nu mai scrie și cu cuvîntul „*Advocatul Dr. Iustin Pop*“, ci numai »*Dr. Pop Justin ügyvéd*«, ca, vezi d-ta, cel-ce nu-l știe, să nu mai cunoască care e advocat român și care ungar, etc.

E această hotărîre una din cele mai cutateze loviturii date dreptului limbii noastre, o izgonire rușinoasă a ei de pe firmele avocaților, ca și cum ea n'ar mai fi vrednică nici de atîta cinste!

Contra acestui atac descreerat, patrusprezece avocați români din comitatul nostru și comitatul aradan, au înaintat următorul protest plin de bărbăție și de întemeiată revoltă sufletească, cu puternice argumentări bazate pe orinduelile curate ale legii. Iată protestul însuși:

Onorat cōmitet al Camerei!

Nu numai cu indignare, ci și cu toată îndreptățita revoltă pentru demnitatea noastră personală advocațială vătămata, am primit și am cetit hotărîrea de sub Nro de mai sus a comitetului! Ba resimțînd noi spiritul timpului, a trebuit să roșim, că tocmai comitetul camerei advocațiale din Arad, a cărei membri suntem și noi subscriși avocați de naționalitate română, s'a lăsat răpit a aduce această hotărîre neprecumpnîită, care abstrăgînd dela neleguirea ei, ba dela izbirea ei de lege dovedită mai jos, reîmprospătează acel timp negru, cînd libertatea personală și proprietatea personală, era izbită cu piciorul!

Scrisoarea de pe firma advocatului, e tot una cu numele advocatului, și că el în ce limbă să și-l folosească, asta e treaba curat personală și de drept privat a lui, și nu e chestie de corporațiune, cu atît mai puțin politică.

Iar' dreptul la nume, este proprietatea inherentă cea mai intimă a *libertății personale* și e tot același chiar după punctul de vedere al științei juridice, e tocmai așa o specialitate a dreptului privat, ca dreptul de autor ori de proprietate, care e deci tot așa de exclusiv al cuiva, cum sunt și acestea, și tocmai în acea măsură are să se bucure de scutul înscris de altfel în lege, a sfînteniei proprietății și a nevătămării ei (Art. d. I. III. din 1848, și art. de I. V. din 1878). Precum are cineva drept a-și maghiariza numele, cu atît mai

tare îi e dreptul a si-l păstra și folosi pe cel original, moștenit!

Cînd dar' on. comitet, a cutedat a aduce hotărîrea aceasta, prin asta nu numai că s'a amestecat în astfel de treburi, cari prin art. de lege 34 din 1874 despre proced. advocațială, sunt cu totul *exchise din cercul de lucrare al ei* (al camerei) și pe cari comitetul camerei nici pe departe *nu poate să le pună ca obiect de dezbateri*, — nu numai, dar' prin asta a adus hotărîre în o astfel de chestie, care în state constituționale, nici prin dietă (legislativă) nu poate fi schimbată și regulată! Ba această chestie, ca una ce taie adînc în cercul de drept al libertății personale, legile pozitive o iau, în legătură cu libertatea personală, de-a dreptul sub scutul lor! Așa anume. §. 32, lit. a., din art. de lege III. ex 1848, zice: „ministri pot fi trași la răspundere, pentru ori-ce astfel de faptă ori ordinațiune (poruncă), cari vatămă sfîntenia dreptului de proprietate personală, ori orinduelile legilor existente... și pentru aceasta pot fi puși și sub acuză; — iar conform §-lui 172, alin. 2. a cod. pen. acela, care agită contra dreptului de proprietate, e a să pedepsă pentru agitație.

On. comitet abstrăgînd dela vătămarea dură a principiului de egală îndreptățire și libertate personală, a încălcat prin hotărîrea sa excepționată de noi, și orinduelile unei legi pozitive, anume nu numai ale articolului de lege 34 din 1874, ci și ale codicelui penal, și hotărîrea ei aceasta e adevărată agitație contra așezămîntului de drept al proprietății, ba e agitație contra naționalităților din Ungaria, cînd limba acestora folosită pe firmele avocaților, este declarată ca „incompatibilă (nevrednică) cu demnitatea corpului advocătesc!“ căci prin asta, în o hotărîre oficioasă nu numai publică, ci contemplată a fi provăzută cu putere obligatoare și însămnătate principiară, multiplicată în mai multe sute de exemplare — arată ca vrednice de ură pe naționalități și limba lor, prin ce a avut de gînd a trezi în naționalitatea maghiară ură, displăcere, și pornire contrară, față de celelalte naționalități, și astfel a ațîța pe aceea contra acestora.

Această făptuire a comitetului e cu atît mai grea în răspunderea ei, cu cit și-a compus productul nelegiuit al său, din pornire proprie și cu încunguirarea adunării generale a camerei, pentru care fapt justiția numai așa își mai poate primi satisfacția sa, și ordinea de drept numai așa poate fi reasezată la locul său, și reputațiunea camerei noastre numai așa va fi scăpată, dacă procuratura regească va porni fără amînare procedura penală contra membrului ce a făcut în comitet pro-

punerea, ca contra instigatorului, iar' contra membrilor ce au votat pentru primirea propunerii, ca complici, și ar stărui pedepsirea aspră pentru această hotărîre ușuratică și păcătoasă, iar' adunarea generală a camerei noastre, va pune în curgere procedura disciplinară contra acelorași plămăditori ai hotărîrii, și anume cu asprime cu atît mai mare, cu cît comitetul prin hotărîrea sa aceasta, deși în formă învâlită, coperită, dar' voește să statueze și un nou delict disciplinar — ceea-ce face să-i fie cu atît mai grav de-o parte delictul său disciplinar, de alta agitația sa contra naționalităților.

Dar' hotărîrea asta să izbește și de art. de lege 44 din 1868 cel despre egala îndreptățire a naționalităților, în puterea căruia, pe lingă limba maghiară, și limba română e recunoscută ca limbă oficioasă, și așa nici pe o clipită nu poate fi pusă nu numai în discuție, dar' nici ca obiect de îndoielă îndreptățirea limbii române de a fi folosită nemărginit și liber și pe firmele advocației, — cu atît mai puțin e iertat, a enuncia ca hotărîre aceea, că folosirea acestei limbe pe firmele advocațiilor, „nu e compatibil cu autoritatea corpului advocațional“

Dar' să privim această hotărîre în părțile ei mai de-aproape.

De unde își ia on. comitet a declara în hotărîrea lui din vorbă, că: ... folosirea firmelor advocaționale în limba nemaghiară nu să unește cu autoritatea corpului advocațional maghiar? "

Întîi și întîi noi declarăm categoric, că noi nu cunoaștem „corp advocațional maghiar“, căci un atare, în înțelesul legilor, nu există, și astfel și numirea lui în acest fel este contrară legii! Există însă tocmai în virtutea art. de lege 44 din 1868 „corp advocațional al Ungariei“, a cărui membri, aparțină ei la ori-care naționalitate, sunt cu totul egal îndreptății în toate, și astfel și în a-și folosi firmele în limba mamei lor.

Sub numirea de „corp advocațional maghiar“ înțelegem cel mult pe advocații de naționalitate maghiară, dar' nu cu lua-

rea la un loc a celor de alte naționalități!

Acea enunțațiune riscată din hotărîre, că folosirea firmelor în limbă nemaghiară, nu s'ar putea unii cu demnitatea corpului advocațional maghiar, înfățișează limba naționalistă, special pe a noastră românească, ca și cum noi și limba noastră am fi străini în această țeară!

Contra acestei enunțațiuni, care are cutezanța a deșos și diminuea întru atîta limba noastră românească, cea îndreptățită nu numai prin dreptul și egalitatea naturală, ci și prin legi pozitive, în propria noastră țeară, în Ungaria cea naționalistă și poliglotă, a cărei o parte egal îndreptățită o formăm noi, — încît folosirea acestei limbi în firmele advocaționale, deși nu pe față, dar' coperit, vrea să o cualifice de delict disciplinar, — *contra acestei porniri protestăm cu toată puterea sufletului nostru, pe temeiul dreptului istoric, cu mîndria ce nu poate fi înjosită a Romanității noastre și cu indignarea noastră adîncă!* — Căci doar' armile lui Arpad nici nu să nascuseră pe cînd noi Români ne aflam deja de mult aici și în deosebi în părțile ardeleni, ca purtătorii culturii celei de strălucire vecinică latină și nu peste mult propovăduitori ai Creștinismului. Noi deci ne simțim foarte acasă pe pămîntul acesta udat cu sîngele strămoșilor nostri, și limbii noastre deja acest drept istoric încă poruncește și pretinde să i-să deie respectul său, iar' firmele noastre românești, pot fi numai spre podoabă și mîndrie și advocațiilor de naționalitate maghiari! (Va urma).

Pe tîpsie.

E peste măsură dureros pentru noi jocul fără inimă ce-l joacă între sine purtătorii puterii politice din Pesta și Viena, cînd să războiesc ei între ei. Viena a fost pe vremuri tare și mare. Cu mîna de fer țineă strînse în jurul său țările și provinciile peste cari să întindea stăpînirea ei: Ardealul, Ungaria; Croația-Slavonia, provinciile austriace toate, apoi părți din Italia și amestec în Germania! Vulturului cu două capete acuș îi trebuiau și mai

a alege un bărbat care, ca dta, să fie dedicat numai științei sale proprii, — și nu are nici cel mai mic gînd a să amesteca în planurile renomitului prinsonier, pe vre-o cale oare-care. Trebuie să știi că cei de o simțire cu Napoleon sunt neobosiți întru toate și e de admirat cum își dau silința pe toate terenele de a-i putea face bucurie și plăcere, și de al face să-și uite fie și numai pentru puține clipite, soarta lui amară.

„Dar eu la așa ceva într'adevăr nici nu mă pricep“, răspuse Welle, în atari lucruri sunt cu totul străin. Dar' cum aș și putea veni eu, la așa ceva? Crede-mi dle de Humboldt, ca întreg timpul înfricoșat al domniei lui Napoleon, pe mine nu m'a atins de loc, și-a trecut pentru mine ca un vis. Să înțelege de sine, — cine ar putea să nu admire pe un așa bărbat, și să nu simtă în inima lui o deosăbită stimă față de o atare putere, și mîrire? Am auzit că regele Fridrich Wilhelm păstrează bustul acestui mai mare rival al său, pe masa lui de scris. Cu toată dușmănia ce a fost între ei, recunoaște și regele însuși puterea contrarului său.

— „Așa“, numai nu-ți face închipuirii! răspuse Humboldt zîbind. Precum bag de samă și dta ești de partida bonaparte... Vino numai cu mine, la dl Boos, ca să-i înștiințăm toate.

multe capete, pentru a putea mereu supraveghia peste zăcile de țerișoare grămadite cît de voia lor, cît rapite, sub aripile lui.

Perderi grele în războaiele cu Italia și Germania, au slăbit vulturul vienez, și Pesta a început a să smulge mereu de sub aripile lui. De zeci de ani acum vedem mereu o luptă între Viena și Pesta, aceasta cerind tot mai multă neatîrnare, iar' aceea dîndu-î-o tot în rate, pe încetul și cam de silă, cînd chiar nu mai are încotro. Și totdeauna să țirgue, ca la bilciu. „Tu ceri atîta, eu îți pot da numai atîta“, sau: „tu ceri asta, dar' eu îți dau asta-laltă în locul aceleia, și dă-mi pace.“

Pesta să zburlește numai din cînd în cînd în pene, ca un curcan îngămfat și cutezător, și Viena îi vine îndată cu o tîpsie în cale, cu grăunțe de a împăca pe vrăjbărețul curcan. Și de zeci de ani acum, Viena de regulă vine aducînd pe tîpsie, ca dar de împăcare, cite un mănunchiu de păr din capul naționalităților nemaghiare: „iacă ți-le mai ciupelesc de-a țita, mai rup din penele lor sărace și pe acestea, și ți-le dau să te împănezi tu cu ele, și dă-mi pace!“

Politica Pestei cere armată ungurească, Viena vine și ti zice: „Ba îți dau școlile naționalităților. Ce ai tu cu armata?, aceea nu mult îți ajută; îți poate însă ajuta școala! Maghiarizază-o pe aceea!“

Acum mai nou tot așa. M. Sa numind pe Fejérvary ministru-președinte al său, îl recomandă „iubitei“ Sale Ungarii cu o scrisoare, în care le spune politicianilor din Pesta: Nu vă pot da comandă ungurească în armată, armata vreau să rămînă tot cum a fost, nemțească, dar' — vă dau drept să faceți acum ori-ce fel de reforme (schimbări) pe ori-ce fel de terene în lăuntrul țării voastre și pe toate le primesc fără împotrivire, numai cu armata lăsați-mă în pace!

Aceeași poveste atît de adesea repetată dela 1867 încoaice.

Una cere Pesta, și alteceva imbie pe tîpsie Viena!

Noi neamurile nemaghiare însă, din capul cărora zmulge Viena tot mai des cite un pumn de păr ori de pene și le duce în țirgul ei cu Pesta, — avem nădejde în Dzeu că tot nu vom ajunge pui goleșei și ne vom dosvolta voinice, și ne vom elupta prin propriile puteri locul ce ni-să cade în această țeară.

Boos, era directorul grădinei Schönbrunn, sub conducerea căruia lucra Welle, ca primul său ajutor! Boos sa simțit foarte plăcut atins la norocul învătăcelului său!

Puține oare mai tîrziu a intrat Welle gata de călătorie în odaia directorului său.

— „Iubitul meu prietin“, îl agră el acesta, „dta mergi la insula St-Helena și știi bine că eu ți-am fost mult într'ajutoriu. Pentru toate ne-ți cer decît un mic serviciu de plăcere.“

— „Mă rog, să aud, m'as simți neșpus de fericit să ți-l pot face!... răspuse Welle, și ce aș avea de făcut? "

Acuma — deși Boos, să afla în casa lui proprie, — privl odată cu luare aminte în giurul său, și scoase repede din buzunarul hainei un pachetel și zise mai mult șoptind:

— „Pe cînd vei fi ajuns la insulă, să cauți pe dl Marchand, camerierul împăratului și predă-i acest pachet. E dela mama lui, și prietina mea. — care să află aici la Maria Luiza și la fiul ei regele de Roma. Marchand să predea pachetelul împăratului Napoleon.“

Ca și lovit de trăznit stătî Welle înaintea lui. Acum îi veniră aminte cuvintele lui Humboldt. El, acela despre care nu-și puteau închipui nici cea mai mică apucătură, el, cel-ce trecea de modelul unui om mai mult ca aspru, pentru-ce a și fost ales să meargă, el să află poate pe pragul

EXCEPȚIILE

înaintate de dl Dr. A. Vlad, contra punerii dsale sub acuză politică.

Iată recursul pe care dl deputat Dr. A. Vlad l-a înaintat la senatul tribunalului reg. ung. din Biserica-Albă, contra actului de acuză ridicat de procuratura crăiască de acolo, contra dsale.

Cele-ce au premers, sint cunoscute. Tribunalul, la propunerea procurorului, a cerut dela comisia de imunitate a dietei, ca să suspendeze pentru cazul acesta dreptul de imunitate, drept ce e dat deputaților, de-a nu putea fi atinși de judecatorie, nici de poliție, de cît cu învoirea dietei, care numai atunci îl lasă pe un deputat să fie tras în cercetare de cutare judecatorie, cînd să arată că el a săvîrșit lucruri ce lovesc în legile țării, — altfel îl scutesc (»imun«-neatingibil) — și dieta l'a și dat pe Dr. Vlad pe mîna tribunalului din Biserica Albă, și a dat voce procurorului să-și înainteze actul, că cu ce află vinovat pe Dr. Vlad.

Iată excepțiile:

Onorat senat de acuză!

În contra actului de acuză comunicat mie sub No. 3612/1905 B., înaintează în cele de mai jos excepțiile mele:

Cînd raportul comisiei de imunitate (a dietei) mi-a ajuns în mînă și am cetit în el părțile înscrinate, sincer vorbind, am pufnit în ris. Căci un jurist nu poate să iasă în serios un atare act de acuză.

Întîia mea impresie a fost aceea, că procuratura crăiască, vrea să facă o glumă rea pe socoteala serioșității justiției. Această părere a mea, acum după-ce am primit actul de acuză, numai într'atîta să schimbă, întrucît prin asta m'am încredințat despre aceea, că procuratura crăiască își ia în fapt de serioasă această purcedere a ei, și cu toată serioșitatea mă ia în perzeuție. Dar' pășirea serioasă a instanței acuzatoare, nu schimbă nimic în laturea glumeață a întregului lucru. Trist e numai atîta, că trebuie să te ocupi serios cu o acuză atît de fără fond și ridicolă. În butul acestora eu jurist, din considerație față de serioșita-

unei întreprinderi primejdioase. O! da! intriganții au izbutit a alege admirabil! Welle era la vedere om cu totul neînsemnat — și avea înfățișarea unui botanic adevărat, astfel, încît nu putea cădea asupra lui nici umbra de bănuială, că s'ar amesteca și el în treburile. Și ce ar fi — cînd înfricoșății păzitori de pe St.-Helena ar afla taina?

Atunci s'ar sfîrși cu întreaga lui știință și poate chiar și cu scumpa libertate! Însă Welle să simțea tare îndatorat dlui Boos cu recunoștință, și astfel îi era greu a respinge să-i facă acest serviciu.

Mai îngîna el cîteva cuvinte despre piedeci, sau despre primejdia de-a fi și descoperit... Dar' Boos rise:

— „Crezi dta, că pachetașul cuprinde nescari planuri de vre-o oareșicare încercare?! — Nu, prietine, nimic de felul acesta! Ce este într'insul e cu totul străin curioșității dtale. Și dacă într'adevăr ar ajunge lucrul la descoperire, poți jura liniștit, că nu ai știut ce e în pachet. Eu îți spun pe cuvîntul meu de onoare, că e un lucru nevinovat în pachet. Poți fi sigur că ceva primejdios nu ți-aș da. Ascunde numai bine, și nimenea din întreaga ceată, nu va cuteza a bănuți că să află între ei vre-unul, carele duce cu sine hîrtii primejdioase și de mare preț. Pleacă deci, — și mergi cu Dzeu!“

tea justiției, imi voui stăpîni simțămintele și mă voui sili a mă ocupa cu actul de acuză, cu serioșitatea pe care de altfel nu o vrednicește.

Procuratura crăiască mă învinue cu atîțarea la ură contra unei naționalități, — prevăzută în §. 172. linia 2. Și își întemeiază această învinuire, pe vorbirea ce afirmative am ținut în Răcășdia la 25 Sept. 1904. Iar' textul vorbirii îl ia din broșură dată de Dim. Birăuț, — deși nici atîta osteneală nu și-a luat ca să o cetească odată cu luare aminte, și astfel i-a scăpat onoratei procuraturi din vedere un lucru foarte gingaș. Iar' aceasta e foarte nenorocit pentru acuză, și nenorocit pentru martorii acuzei, — dar, cu o cale ilustrează strălucit serioșitatea forului de acuză și că ce crezămînt trebuie dat serioșității purcederii forului de acuză, și ce credință să poate pune în cuvintele „martorilor“ acuzei, și în iubirea lor de dreptate.

A scăpat anume din vedere procuratura regească, cea împregiurare însemnată, că eu în Răcășdia am vorbit de două-ori, și anume în hotarul comunei unde am răspuns la vorbiri de salutare, și apoi în adunarea publică însăși.

Dintre pozițiile înscrinate prin actul de acuză, cele dintăi 3 ziceri ce urmează dupăolaltă, și anume:

„Am venit împins de dorul de a cunoaște și poporul din aceste părți, care popor știu că e tot atît de apăsător și năcăjit, ca frații nostri de pretutundenea!“

„Adevărat, fraților, că unii dintre domnii nostri zic că nu e timpul potrivit să pășim în activitate, Lucrurile însă merg, tot înspre rău și noi nu mai putem sta cu mînile în sîn, (Așa-i!)

„Cred și știu că țărănul român, chiar și pe lingă grelele împregiurări actuale, la alegerile viitoare va dovedi, că poate să contribuie din puterile proprii la îmbunătățirea sorții sale. Sunt firm convins, că țărănul român nu-și va mai da însuși palme peste obraz, alegînd de reprezentanți ai dorințelor sale, oameni

Welle ascuse pachetul oareșicum fără voce în buzunar; — și 10 zile în urmă să află în societatea baronului Stürmer, pe luciul mării late.

— „Pămînt, pămînt!“, — resună vocea roboștilor matrozi, — și din mijlocul undelor să vedea în depărtare un punct mare negru.

Din ce ne apropiam mai mult să putea vedea bine cotiturile insulei, cu stîncele ei de granit de culoare neagră, plesnite și brăzdate de crepături mari, făcute de capriții timpului trecut. Așa apare și stă-iznala St.-Helena, înaintea ochiului călător. Pe vîrfurile corăbiei să facă zgomet.

Așadară aici este exiliul împăratului? Încungurat de undele mării!

Acuma am zărit o mulțime de puncte albe; erau șanțuri, bastile și căsuțe de poștă. Pretutindeni arme și rînduiele de dat alarmă. Abia a început a se zări corabia și să și auzi durutul unui tun dela bateria de serviciu. Dar' să nu credeți că era dat ca semn de salutare, ci pentru a atrage luarea aminte a soldaților de pază.

Corăbiei nu-i era iertat a să apropia de țermi înainte de a fi vizitată cu deamăruntul de oamenii lui Hudson Lowe. Numai după-ce toate s'au vizitat, putea înainta până la țarm. După asta corabia era încungurată de-o mulțime de luntri — toate cu soldați înarmați. Baronul Stürmer își

FOIȚA

Episod istoric din St. Helena.

— După Fr. Holzer —

(Urmare.)

— „Bine, bine prietino“, răspuse Humboldt zîbind, știința dtale de specialist ți-a deschis drumul acesta; dar' află bunul meu, că nu numai știința, dar' și viața dtale de model — căci despre dta sunt toți încredințați, că ar fi peste putință să te ocupi cu politica, și asta a fost razimul cel dintîi, de a căzut soarta alegerii pe dta.

„Eu nu te înțeleg pe deplin de Humboldt — răspuse Welle mirat!“

— „Lămurirea e ușoară; dta știi bine cu ce asprime sunt veghiatii Împăratul prinzonier și oamenii lui pe insula St.-Helena. Chiar și cea mai mică corespondență, toate epistolele, cari merg la adresa lui, sunt întîi ceterite, apoi ajung în mîna împăratului. Nici cel mai mic pachetaș ce sosește la insulă, nu trece nevizitat la poartă, dela „Lougwood.“

Toți cei din societatea baronului Stürmer sunt oameni diplomați, dta însă, ca omul științei, cu inimă pentru frumseța naturii, sigur vei afla încredere. A fost deci foarte de lipsă

dușmani intereselor noastre, ori fi rățaciți", —

— s'au cuprins, afirmative, în răspunsul ce am dat la vorbirele de întinpinare.

Dar' la primirea mea, respective acolo unde eu am ținut înția vorbire, *n'au fost de față* nici fisolgăbirăul Petru Corcan, nici notarul Adam Albu, nici Toma Tișteag, nici Nicolae Băiaș, și nici Vladislavlyev Alexă. *Dar' pentru aceea, așa să vede, ei stau ca martori și despre aceea ce am vorbit acolo unde ei nici n'au fost de față!*

Pentru a adeveri aceea, că ei n'au fost de față la primire, mă provoc la Dr. Ioan Nedelcu, avocat în Oravița, la învățătorul Emilian Novacovici, preotul Avram Corcea din Coșteiu, Bumbu Strein, Simion Ciulin locuitori în Răcășdia și la înșiși Petru Corcan și Adam Albu, cari, dacă e în ei numai un pic de simțămînt de omenie, nu vor a-firma așa ceva, la ce contrarul îl știu și l-au văzut sute de înși, — că eu am zis pozitiv asta și așa.

Iar' dacă mărturisirea acestor doi martori e atît de nevrednică de credință, — atunci ce să poate da pe mărturisirile celorlalți martori mai puțin inteligenți, cari nici n'au putut înțelege întru toate cuprinsul broșurii?

Pentru luminarea lucrului, însemn, că broșura a apărut la câteva săptămâni *după* adunarea poporală, când abia de-ar fi fost cineva în stare să-și aducă aminte de fiecare cuvînt al vorbirii.

Dar' abstrăgînd de la prețul ce să poate da mărturisirilor „martorilor” acestora și presupunînd — *fără a o și admite — că aș fi zis din cuvînt în cuvînt zicerile incriminate, — nici atunci nu stă acuza, și și atunci trebuie să privesc de încercare ridicolă întreprinderea procuraturii crăiești. În cele de mai jos voiu dovedi, că acuza nu stă nici din punct de vedere material de drept și că peste tot nu poate fi vorbă de un fapt punibil. Purtarea procuraturii o caracterizează de altfel faptul, că ea nu cercetează vorbirea întregă, și nu din întregul ce*

adună oamenii săi în giurul lui și zise:

— „Dni mei! Deși îmi place a crede, că e de prisos a vă face luători aminte, sau a vă adresa cuvinte de amenințare, deoarece sunt pe deplin încredințat că nimenea dintre dvoastră, nu a adus cu sine ceva ce ar da de bănuît, cu toate acestea știind cu toți deosebita asprime a Englezilor — cuvintele mele nu vor fi rău înțelese. Deci fie-care dintre noi, care poate ar avea la sine fie și cel mai mic lucru pentru împăratul prinsonier, îl provoc, spre binele său propriu, să-l arunce în adîncul undelor mării, sau a mi-l preda mie. Fie acela ori-cît de neînsemnat. Pedepsa celui-ce n'a face-o, are să fie mult mai simțitoare decît ne-am putea închipui, la caz de descoperire.

Să înțelege de sine, că nimenea nu s'a înștiințat ca avînd ceva. Welle simțî că tot sîngele lui e într'o ferbere mai mare și să luptă mai multe clipite cu sine singur, că oare să descopere el taina încredințată lui?! Fără voe să pipăi cu mîna tremuîndă la inima care fi bătea puternic și simțî micuțul pachetaș care pentru mai mare siguranță, era ascuns în sin.

(Va urma.)

să ține de-olaltă, își extrage tendința ei, ci zmulge după plăcere citeva ziceri și părți de ziceri, și-apoi le face acestora ponusul, că așțit la ură contra naționalității maghiare. Dar' în acest fel vrea procuratura reg. să ajungă la osîndirea mea? Și oare de ce recurge forul acuzător la această apucătură nevrednică?

Fie-mi iertat, onorat senat de acuză, pentru ilustrarea acesteia, a aduce aminte de vorba foarte-foarte adevărată alui Fougquier-Tirille:

„Dati-mi mie trei șire din „scrisoarea ori-și-cui, și voiu afla „într'înșa pentru-ce să-l spin-zur!”

Acuzatorul meu (procurorul) e cu mult mai modest, el să mulțumește cu aceea, dacă scapă guvernul pe un an de zile de un deputat incomod lui...

Dar' eu ca acuzat, trebuie să protestez contra aceleia, ca să fie luate de temeiul de acuză ziceri singurate și frînturi de ziceri. Poftim și judecă pe temeiul întregii vorbiri și a tendinței ei! Dacă dar' procedura pornește pe temeiul vorbirilor publicate în broșură, poftim și tradu vorbirile publicate acolo în toată întregimea lor și apoi o judecă; căci numai așa poți avea priviri în lumea de gîndire a vorbitorului, numai așa poți ajunge a ști, că ce a fost scopul vorbitorului.

Dar' acuzatorul nu săvîrșește numai greșala asta în contra obiectivității, ci greșala aceasta și-o potențează încă prin aceea, că în motivarea acuzei, spune și neadevăruri.

Pasajul penultim al acuzei, sună anume așa:

„De vreme-ce părțile din vorbirea lui Dr. Aurel Vlad citate în capitul și luate ca temei la acuza, sunt cu totul potrivite ca să aște la ură pe naționalitatea română contra celei maghiare, pentru-că Maghiarii au fost înțeleși și *numiți* ca apăsători ai naționalității române, ca jefuitorii, despoietorii de drept și dușmanii lor...”

Rog pe toți sfinții pe on. acuzator al meu, să-mi arate și mie pasajul acela, care numește pe Maghiari de apăsători, jafuitori, despoietorii de drept și dușmanii ai Românilor?! Așa să vede că onoratul acuzator (procuror) ori are viziuni (halucinează) ori nu știe ce vorbește!

Pentru ilustrarea lipsei de temei a acuzei în partea sa asta, voiu lua înainte pe rînd zicerile incriminate și voiu explica înțelesul, însemnătatea și tendința aceluia în chip luminos și logic, așa ca ori-ce minte sănătoasă să le priceapă.

(Va urma)

RĂZBOIUL

Înceierea păcii între Rusia și Japonia e încă întîrziată prin unele împregiurări ce vin din partea Rusiei. Anume mîndra împăcie nu să poate ușor împăca cu gîndul de a încheia o pace umiltoare pentru ea! De aceea nu să arată prea grăbită a-și trimite solii cari să se înțeleagă cu cei ai Japoniei asupra prețului păcii. Ci-că abia pe la mijlocul lui August să pot întîlni în Washington (în America). Până atunci armatele pe uscat să vor mai încăera odată pe moarte și pe viață. Și dacă — precum prezice toată lumea — Rușii vor fi bătuți de nou, apoi toată mîndria

va trebui pusă de-o parte și încheiată pacea, ori-cît de grele ar fi condițiile ce i-le-ar croi Japonia.

Dar' cu siguranță nu să poate spune nimic. Tot așa de cu puțință e, ca Rusia să se învoiască la încetarea luptelor deja de pe acum, în vederea încheierii păcii, căci știrile mai nouă sosite din Carbin spun, că în Carbin a izbucnit *coleră* și starea armatelor e foarte grea în urma acestui lucru, că să bolnăvesc și mor Muscalii de coleră, mai altfel ca de gloantele japoneze! Dacă acestea e adevărat, apoi și încăierărilor li-să vor pune mari pedeci, căci nici Japonezii nu vor înainta bucurios spre un loc molipsit de fioroasă boală.

Ceva încăierări mari mărunte au fost și mai nou pe cîmpul de luptă, Japonezii au alungat pazele rusești din vre-o 3 sate, dar' și Rușii au alungat pe Japonezi dintr'un sat tare, cuprins de ei.

Încăierarea mare, așteptată mareu de toată lumea, întîrzie încă.

NOUȚĂȚI

Bunul suflet alui George Pop de Băsești, președintele comitetului nostru național, s'a arătat de nou pentru poporul român din ținutul Cehului. De mulți ani de zile face poporul daruri scumpe: împărțind vitele frumoase în cinste la familiile bune, dar sârface.

Ēstan, acum de curînd, a cinstit între 30 familii din comuna Odești, cite 5 mielușe, de tot 150 mielușe. S'a-i dea Dumnezeu sănătate frunțașului Român cu inimă atît de bună pentru poporul nostru.

Concertul dela Dobra dat de harmonia „Reuniune rom. de cîntări din Orăștie” în ziua de Rusale, a reușit ca și cel dela Orăștie, foarte bine, făcînd onoare corului înșuși și zelosului său dirigent dl. I. Branga. Toate piesele de cor au fost executate în chip desăvîrșit și publicul le încununa cu însufleșite aplauze.

Punctele de artă superioară au fost și aici reprezentate prin artista în violină *dșoara Adelina Piso*, care a cîntat ca și la Orăștie, perfect, acompaniată la pian cu dexteritate de dna *Victoria Dr. Erdélyi*.

Soliștii din „Dorul Ardeleanului,” dl. *Ioan Janteu*, *Nicolau Damian*, și *dșoara Leontina Muntean* au făcut cel mai bun efect, cîntînd toți cu căldură și străbătător la inimă sentimentalele lor partii.

Durere numai, că ținîndu-se concertul în pavilion deschis, chiar și o voce puternică și plină ca a dlui *Nicolau Dămian*, să perdea prea tare și nu eșea la iveală în deplinătatea ei, așa cum am auzit-o în sală la Orăștie. Același lucru cu cîntările celorlalți soliști și a corului înșuși, care în sală închisă fac cu mult mai mare efect.

A fost public foarte mult. Frații noștri dobrești au dovedit de nou că să știu însufleși minunat pentru mișcări culturale naționale și le știu primi cu toată inima, iar familiile singurate s'au întrecut în a să arăta de-o ospitalitate și prevenire ce le face onoară.

Reuniunea a cîntat nainte de prînz liturgia în biserică, și la veeșta asta au alergat la biserică română până și streinii din Dobra spre a asculta corul mixt bisericesc dela Orăștie.

A fost o zi foarte animată care ne-a legat de nou și mult inima de dragii noștri frați dobrești.

Potop. În comitatul Sătmarului au fost zilele acestea mari povoale cu rumperi de nori și grindină. Au prăbușit de tot în multe comune casele și au perit și 11 oameni sub ruini. Sămănăturile-s nimicite de tot. Ci-că ar fi pagube de un milion de coroane pe un colț al celui comitat unde au fost povoalele.

Afară cu Europenii! Port-Arthurul cit a stat în mini rusești, s'a umplut de Europeni, ca neguțători. Acum că a căzut în mîna Japonezilor, noua stăpînire a poftit pe negustorii europeni

să-și adune catrafusele și să plece din Port-Arthur, că acolo are cine să le iee locul.

Rege corfat... Ce vă mai supărați flăcăi, cînd cite-o coconită vă dă corfă! Iacă o păteș chiar tineri cu coroană pe cap! — De fapt tînărul Rege al Spaniei Alfonz care a fost combinat cu Princesa engleză de Connaught, a fost corfat de principesă, căci — așa zic veștile — după legile spaniole principesa trebuia să-și schimbe religia primind pe cea papistașă, și ea la asta nu s'a învoit, și a corfat pe Regelel.

Fișpanul nostru Mara, are noroc. Simțînd că să cutrămură pămîntul sub „liberalii” din țară, și că ajungînd kossuthistii la putere, toți fișpanii lui Tisza vor zbura în văzduh, — Mara László al Hunedorii să folosește de o apucătură, să se retragă „cu cinste”. Ci-că el nu vrea să servească sub noul guvern. *Iși dă abțierec:* „Și așa scapă ușor”, ba încă să retrage mi-te cu „bravură”. Că de mai sta mult, și așa să retragea, dar mai puțin glorios. Satrap a fost, volnic și nedrept în congregație, — nici o lacrimă nu vom depune pe mormîntul seu politic.

„Anca” dramă de I. L. Caragiale, va fi jucată mîne Sîmbătă sara, de trupa germană alui Leo Bauer, în teatrul din loc.

Înceheera anului școlar la școala cap. gr.-or. rom. din Orăștie, ce va avea loc Duminică în 25 Iunie c. dela oarele 4—5. p. m., după următorul program: 1. „Doamne tu ne-ai ajutat.” cor de T. Popovici; 2. Povestea păsăruiceii, poezie de Alexandri, declamație; 3. Pasărea galbănă'n cioc, cor de N. Stoicovici; 4. „Țiganul și pușca,” de Speranță, deel; 5. Dialog; 6. „Oaia,” cor de I. Vorobchievici; 7. „Nici un ac dela jidan,” de Speranță, decl.; 8. Cîntec de primăvară, cor de T. Popovici; 10. „Papricășul nașului,” de Speranță, decl.; 11. „Țăranul și ochelarii,” de I. Popescu, decl.; 12. „Vivat țara mea,” cor de T. Popovici; 13. „S'a scremut muntele,” poezie de I. Popescu; 14. „Eu mi'sesc și sunt român,” de Dariu; 15. Marș vânătoresc, cor de T. Popovici. *Dir.*

Dela asilul român din loc. Eșamenul format cu băștii dela asilul nostru confesional român din Orăștie, să va ținea Duminică în 2 Iulie n. 1905, dela 4-ore p. m. în localul asilului, sub conducerea instructoarei d-șoara Leontina Muntean.

Jupinul Schmutz (tradus numele lui pe românește, însemnează murdar) era muncitor de rînd, dar' isteț foarte. A intrat în serviciu la prăvălia de fere vechi alui Bartha în Pesta și aci așa lucra și să purta, că creștinul a început a da jidanului tot mai bună slujbă, până a ajuns chiar conducător al neguțătoriei. În anii din urmă însă, stăpînul vede că nu prea merge treaba, și începe a fi mai cu ochii în patru. Și dă de urma beleele: jupinul Schmutz îl înșela în chip murdar! De ani de zile îl scurta cu cite 8—10.000 cor. Poriind a cerceta lucrul, s'a aflat înșelat cu peste 60.000 cor. prin istețul jidan. Acum dl Schmutz e închis în temnița murdară a procuraturii, avînd a-și da samă de fapta schmutz-ianelor sale mîni. — Incedete 'n Jidan!

Corneliu Demeter, apotecar în Orăștie, (apoteca N. Vlad), are de vînzare „Peronospin”, mijloc aplicat cu cel mai mare folos în contra peronosporiei, la stropirea viilor.

Aceasta e probat ca cel mai bun, și prin folosință s'a dovedit a fi *mai cu efect ca piatra vînată* sau ca alte asemenea mijloace, și e totodată *cel mai lesne.* E preparatul propriu. Prețul unui pachet 40 fil. Fiecare pachet e provăzut cu numele Cornel Demeter, și cu instrucțiune de întrebuițare.

Stropirea cu „Peronospin” e ma bine dacă să face în zi senină; pe timp noros ori ploios, nu, nici contra vîntului. Dar' „Peronospin”-ul, afară de vie, să poate folosi cu efect admirabil contra boalei de *grumpene*, cum și la *stîrpirea omidelor* și insectelor stricacioase la pomi; contra păduchilor de trandafiri (la trandafiri fără var), și la desinfectarea cotețelor de galițe.

Domnului Müller Albert Budapesta V. Vadsz u. 42/N. Am primit crucea inventată de d-veastră și vă rog

a primi nenumăratele mele mulțămiri din inimă pentru ea, deoarece în adevăr prin inventația d-voastră a venit tîmăduirea mea. Cu distinsă stimă Dirkits Mátyás. Această scrisoarea a primit adresatnl ca inventatorul Crucei electro-magnetice R. B. Nr. 86967, care are un efect deosebit vindecător contra reumei, afecțiunilor astmetice, țuțuri de urechi, sgărciuri de inimă etc.

Programa

examenelor dela gimnaziul public român gr.-or. din Brad și școala elementară anexată acestuia, la finea anului școlar 1904—5.

Mercuri, în 22 Iunie (5 Iulie). Înainte și după amezai examene scripturistice cu școlarii privațtii.

Vineri, în 24 Iunie (7 Iulie): a) dela 10—12 ore a. m. clasa III. de elevi din toate obiectele; b) dela 2—7 ore d. a. examene cu privațtii.

Sîmbătă, în 25 Iunie (8 Iulie) a) a. m. 7—11 ore cl. I. gimnazială din Română, Maghiară și latină; b) d. a. 3—6 ore cl. II. gimnazială din Religie, Aritmetică, Geometria desemnativă și Geografie.

Duminică în 26 Iunie (9 Iulie) 10—12 a. m. clasa IV. elementară din toate obiectele.

Luni, în 27 Iunie (10 Iulie) a) a. m. 7—11 ore cl. III. gimn. din Română, Latină, Maghiară, Germană; b) d. a. 3—6 ore cl. IV. gimnazială din Religie, Latină, Istoria Ungariei, Algebră și Botanică.

Marți, în 28 Iunie (11 Iulie) d. a. 3—4 ore cantul cu toate clasele; d. a. 4 1/2—6 ore gimnastică cu toate clasele.

Mercuri, în 29 Iunie (12 Iulie) a. m. serviciu divin, încheerea solemnă a anului școlar 1904/5 și distribuirea atestatelor.

Din conferența profesorală ținută la 1/14 Iunie 1905.

Directorul gimnazială:

Dr. Pavel Oprișia, director.

Convocator.

Vă invităm cu toată stima la adunarea generală a despărțămîntului Hațeg al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ce să va ținea la 2 Iulie st. n. a. c. în comuna Clopotiva.

Programul:

1. Deschiderea adunării prin preșident,
2. Raportul curatorului.
3. Raportul cassarului.
4. Eșmiterea diferintelor comisiuni.
5. Disertațiuni.
6. Propuneri, interpelări.
7. Raportele comisiunilor.
8. Alegerea delegațiilor pentru adunarea generală.

Din ședința comitetului ținută în Hațeg la 1905 Iunie 11 st. n.

Dr. G. Suciuc Dr. V. Bontescu
president secretar

Convocare.

Onorații membri ai Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român de pe teritorul despărțămîntului Dobra, precum și binevoitorii și sprijinitorii acestei instituțiuni, prin aceasta sunt invitați a participa la adunarea cercuală a acestui despărțămînt, care să va ținea în comuna Bretea-murășană la 29 Iunie (12 Iulie) a. c., la 10 ore a. m., în biserică română.

Obiectele:

1. Deschiderea adunării.
2. Rapoartele comitetului, cassarului și bibliotecarului.
3. Alegerea comisiunilor pentru censurarea rapoartelor.
4. Alegerea comisiunii pentru acuirea de membri și incassarea taxelor.
5. Eventuale disertațiuni, ce se vor însinua conform §-ului 37 din statute.
6. Rapoartele comisiunilor.
7. Alegerea a 2 delegații pentru adunarea generală a „Asociațiunii.”
8. Închiderea adunării.

Dobra, la 10/23 Iunie 1905.

Pentru comitetul cercual al despărțămîntului Dobra:

Iosif Morariu, Lazar Vraciu,
dir. desp. secretar.

Sz. 2446—1905 tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A algyógyi kir. Járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az „Ardeleana” pénzüntézet végrehajtatónak Gledéan Andrei erdőfalvi lakos végrehajtást szenvedő elleni 110 kor.12 fil. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék, (az algyógyi kir. járásbíróság) területén lévő és Erdőfalván fekvő az erdőfalvi 124 sz. tjkönyvben A + 1 rd. 68/2 hrsz. kertre 344 kor., A + 1 rd. 87/1 hrsz. kertre 100 kor., A + 3 rd. 181 hrsz. szántóra 41 kor., A + 4 rd. 197, 198 hrsz. szántóra 43 kor., A + 5 rd. 234/2 hrsz. rétre 5 kor., A + 6 rd. 235 hrsz. rétre 5 kor., A + 7 rd. 528, 529, 531 532 hrsz. szántóra 194 kor., A + 8 rd. 941 hrsz. szántóra 27 kor., A + 9 rd. 993 hrsz. legelőre 47 kor., 10 rd. 1340 hrsz. legelőre 8 kor., A + 11 rd. 1381 hrsz. legelőre 4 kor., A + 12 rd. 1407, 1416 hrsz. erdőre 283 kor., A + 13 rd. 1426, 1428 hrsz. szántóra 133 kor., A + 14 rd. 1443 hrsz. szántóra 38 koronában az árverést ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1905. évi szeptember hó 13-ik napján d. e. 10 órakor** Erdőfalva község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánátpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Algyógy, 1905. április hó 20.-án.
A kir. Jbíróság m. tkvi hatóság.
Rozgonyi,
kir. jbró.

Licitațiune minuendă.

Senatul bisericesc gr.-cat. din Turdaș, voind să renoiască turnul bisericii, publică prin aceasta licitațiunea minuendă, care se va ținea **Duminică în 25 Iunie st. n. a. e., la 2 ore d. a.,** la oficiu parochial gr.-cat. din Turdaș.

Prețul de strigare va fi 2200 coroane.

Planul și proiectul de spese să poate vedea la oficiul parochial. Turdaș la 19 Iunie 1905.

(1). **Adam Lupșor,**
preot gr.-cat.

În atențiunea negustorilor români!

Deoarece șeful subsemnatei firme române din Fiume a murit și soția dînsului fiind profesoară, nu are timp de a să ocupa și cu prăvălia, — pe această cale să caută un cumpărător Român.

Ar fi de dorit, ca această firmă să nu ajungă în mâni străine, deci eventual conducătorul ei de azi își caută prin aceasta un companist cu capital.

Informațiuni dă firma.

Cu distincă stînă
Romul Păscu.

Cetiți „România Ilustrată”

singura revistă mare, enciclopedică, ilustrată și de actualitate.

Pe lângă o materie literară din cele mai variate și datorită celor mai distinși și gustați scriitori români ca Coșbuc, Davila, Antemi-reanu, Tutoveanu, Dr. Grigorovitz, Radu Rosetti, Sadoveanu, etc., revista »România Ilustrată», care apare în București, sub direcțiunea dlui Ioan Rusu-Abrudeanu, conține în fiecare număr între 40 și 50 de ilustrațiuni de actualitate din țară și străinătate.

»România Ilustrată» este cea mai răspîdită și mai apreciată revistă de familie. Apare odată pe lună în cite 4 coale.

Costul abonamentului — 24 lei pe an și 12 lei pe jumătate de an, — să poate trimite cu mandat postal pe adresa: Administrația revistei »România Ilustrată», București, str. Regală, Nr. 1.

Unelte economice de vînzare.

Proprietarul **Nicolae Paladie** din Renget (comit. Hunedoarei, posta u. Geoagiul-de-jos, Algyógy) face cunoscut, că din cauza slăbirii în puteri, își pune în vînzare

din mână liberă următoarele unelte economice:

1. O mașină de imblătit griu, minată cu cai, cu toate recuzitele ce să țin de ea;
2. O mașină de imblătit griu, purtată cu minile, cu vînturătoare;
3. Un trier de ales (sortat) griu, sistemul cel mai nou.
4. O tăietoare de nutreț (șască) nefolosită.
5. Plug de fer.
6. Plug de lemn.
7. Car de povoaară, pentru boi, tare.
8. Căruță de cai, cu osii de fer.
9. Căruță de cai cu osii de lemn;
10. Căldare de fiert rachi;
11. Vase de prune (vojuri) bine îngrigite, legate cu fer.
12. Buți pentru vîinars și butoaie.

Toate aceste obiecte pot fi văzute în curtea vînzătorului, în Renget Nr. 158.

Cei-ce ar dori a lua ceva din aceste obiecte, să se adreseze la

Nicolae Paladie
proprietar în Renget
p. u. Geoagiul (Algyógy).

3—4

„THE STANDARD”

fondată în anul 1825.

Efectuește

asigurări de viață pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incaso anual K. **32.000.000**— Dividende solvite K. **170.000.000**—
Avere proprie » **260.000.000**— Despăgubiri de viață **520.000.000**—

Agentura generală pentru Transilvania: Cluj, Str. Ferencz-József 17.

Filială pentru Ungaria:

Budapesta, Str. Kossuth-Lajos 4 în palatul Standard (Casa proprie).

Centrala generală: **Edimburg (Anglia).**

Apa de Borszék.

Direcțiunea băilor de BORSZÉK aduce prin aceasta la cunoștință onorabilului public, că

depozitul său de apă minerală de Borszék

la Orăștie, l-a încredințat pentru Orăștie și jur,

firmei Ioan I. Vulcu

unde a depus această apă mult căutată, spre vînzare en gros și en detail.

Fiind însușirile excelente ale acestei ape minerale, îndestul cunoscute, direcțiunea atrage atenția asupra depozitului său de aici.

3—4

Un învățăcel să primească numai decît în prăvălia de manufactură a subscrivului.

Să aibă cel puțin 3 clase gimnastice ori reale.

Să poseadă pe cît să poate și limbile folosite în patrie.

Ioan Lăzăroiu
comerciant în Orăștie.
(Szászváros).

3—

Trăsuri

pentru dus în oraș și în afară de oraș, să găsească în curtea unde a fost Nistor Bădălău (str. Cimpului), și să dau cu prețuri moderate, de noul locuitor al acelei case:

Ioan Georgian.

Creamul și săpunul de benzoe mygdale conservează mai bine fața și mâinile!

Preparatele lui Cornel Demeter

să pot căpăta în apoteca

N. Vlad, Orăștie (Szászváros).

Esență contra stelnițelor. Prin întrebuițarea acesteia să nimicesc sigur stelnițele. Prețul 40 și 80 fileri.

Prav pentru svabi și ruși. Aces prav nimicește goanțele aceste atit de neplăcute. 1 pachet 40 fileri.

Hîrtie pentru prindererea muștelor. 1000 să prind pe aceasta și costă 1 foaie numai 10 fileri.

Esență contra molilor. 1 sticlă 40 fileri.

Prav contra asudatului picioarelor. 50 fil.

Prav contra opărelei la copii. 50 fileri.

Prav limonadă. Cu acesta să poate prepara o limonadă foarte plăcută răcoritoare. 1 praf 10 fileri.

Prav pentru îngrășarea porcilor, vitelor și cailor. Vacile dau lapte mult prin întrebuițarea acestuia. Prețul 60 fil.

Crêmă benzoe mygdale. Albește și înfrumțează pielea, delaturează petele și alunițele de pe față, precum ori-ce fel de necurătenii a pielii. Conținutul e de tot nestrucăcios pentru piele. Prețul 60 fileri.

Săpunul de benzoe mygdale, foarte fin pentru piele. Prețul 70 fileri.

Poudre Veturien. Cel mai excelent și fin pudr. Prețul 1 cor.

! Instrucțiuni pentru prepararea rumului, !
! a diferitelor liqueruri și diferite beuturi! !

!!Thee foarte fină!!

Alegere mare în perii de dinți, în diferite prețuri.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta

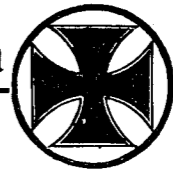
Nu e mijloc secret.

Vindecă și înviorează

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă

să da împrejurării, că boale vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii singelui, anemie, ameteli, țiuțituri de ureche, bătaie de inimă, sgăreiri de inimă, astmă, auzul greu, sgăreiri de stomac, lipsa poftei de mîncare, receală la mîni și picioare, reumă, podagră, ișias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsie, circulația neregulată a sîngelui și multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — *In cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu multămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 de zile nu se va viedeca, i-să retrimite banii. Unde ori-ee încercare s'a constatat zădărnica, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. V. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta”, de oare-ce „Ciasul-Volta” atît în Germania cît și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit, fiind nefolositor, pe cînd aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. *Deja peștiințata crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.*

Prețul aparatului mare e 6 cor. folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 4 cor. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vînzare pentru țeară și streinătate

MÜLLER ALBERT, Budapest, Strada vadász Nr. 42
Colțul strada Kálmán.